

Posudek diplomové práce (z pohledu oponenta)

téma: **Z Letanovců do Strelníků: sociálně-psychologické a ekonomické aspekty přestěhování...**

autor: **Bc. Matěj Karas**

vedoucí: **PhDr. Zbyněk Andrš, Ph.D.**

Těžištěm diplomové práce Matěje Karase je jeho vlastní dlouhodobý výzkum – předloženou prací navazuje na již v r. 2013 obhájenou vlastní bakalářskou práci reflektující přípravu na stěhování Romů z Letanovců do Strelníků. Ve své DP se do terénu vrací s otázkou, jak přemístění tisícovky romských obyvatel z jedné z největších romských osad na východním Slovensku do lepších (i nákladnějších) bytových podmínek, ale současně do dalšího vyloučení, ovlivnilo jejich sociálně-ekonomickou situaci. Jak autor píše, cílem práce je „podat čtenáři komplexní popis situace přesídlení a následné adaptace místních obyvatel“ (s. 10) Práce je na první pohled přehledná, hutná, obsáhlá i výpravná: obsahuje přes 30 stran příloh včetně fotografií.

V prvních kapitolách práce autor popisuje své vstupy do terénu a své působení v něm, svůj původní plán natočit o stěhování film a důvody, proč tento úkol nebyl realizován. Lze konstatovat, že si student zvolil relevantní cíl, výzkumné otázky (Jakým způsobem ovlivnila místní obyvatele možnost dostupnosti elektřiny a přívodu vody do domu?, Jak zvládají Romové z osady Strelníky povinnost platit poplatky spojené s jejich novým bydlením? a Jakým způsobem se vyvíjí sociální hierarchie v nové osadě?) i relevantní metody.

Mezi metodami čtenáře zaujme vizuální doprovod otázky – rozprava s informanty o změnách v životě byla doprovázena fotografiemi staré osady před stěhováním a po vystěhování, kdy jsou domky již pobořené, spálené či rozebrané, mezi domky je nepořádek. Informantům se tak živěji připomněla doba před stěhováním i krátce po něm. Je škoda, že v předložené práci není podrobněji představeno, v kolika rodinách k takovéto vizualizaci došlo a zda se reakce různých rodin / osob lišila. Obdobně postrádám u fotografií v příloze popisky s datací a informací, zda některá z nich byla užita jako vizuální doprovod při rozhovorech. Zároveň mám drobnou výtku k prezentovaným citacím z výpovědí informantů: chybí u nich datum pořízení, tedy nevíme, z které návštěvy terénu (a tedy z jak dlouhé doby po stěhování) pocházejí.

Drobnou výtkou, kterou bych též vznesla, je v některých momentech nepřehledné uspořádání informací. Jako příklad bych uvedla představení historického vzniku a vývoje letanovské osady, když se např. na s. 20 dočítáme: „Po jejich vyhnání [tedy po vyhnání Romů Neromy] z obce do lokality vzdálené téměř dva kilometry, se však okruh možných ekonomických aktivit radikálně snížil.“, přičemž až o dvě stránky dál se dozvídáme, v jaké době k této události došlo (že nešlo o nucené vystěhování z vesnice během 40. let, jak to bylo za války obvyklé, ale o rozhodnutí obyvatel obce z 20. let, a jaké byly udávány důvody. Osada na tomto místě vznikla v r. 1929. Také by bylo vhodné, kdybychom se u četných citátů z rozhovorů dozvěděli i např. datum pořízení výpovědi. Mnohdy se jen dle povahy sdělené informace domýšlím, ve které fázi výzkumu se takto informant mohl vyjádřit.

Celkově je však práce Matěje Karase odborně i jazykově na velmi dobré úrovni, až na výše zmíněné nejasnosti správně užívá poznámkového aparátu, a to i pokud cituje z vlastních již dříve (v bakalářské práci) publikovaných dat. Práce tak působí velice seriózně. Po pročtení ji vnímám jako přínosnou – mnohvrstevnatě odkrývá problematiku jedné konkrétní osady, v mnohém ohledu je příkladným zpracováním případové studie, kdy autor sleduje více faktorů, jež novou sociální situaci ovlivňují, své poznatky přehledně třídí a precizně formuluje.

Závěr: Celkově práci hodnotím kladně, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit (s přesvědčením, že kladné rysy této práce s přehledem vyvažují její drobné nedostatky) známkou **výborně**.

V Pardubicích dne 1. 8. 2016

Mgr. Lada Viková

